

Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας
INTERREG IIIA ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ 2000-2006

Πρόγραμμα Παρέμβασης 11

Άξονας Προτεραιότητας 003: "Περιβάλλον & Πολιτιστική Κληρονομιά"
Μέτρο 002: Προώθηση, Αναπαλαίωση και Αξιοποίηση της Ιστορικής & Πολιτιστικής Κληρονομιάς Κοινού Ενδιαφέροντος

*Η Εικόνα της Μητέρας
μεταξύ παράδοσης και σύγχρονης εποχής*

Εργαστήριο Γνώσης & Ευφυούς Πληροφορικής
Τμήμα Τεχνολογίας Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ

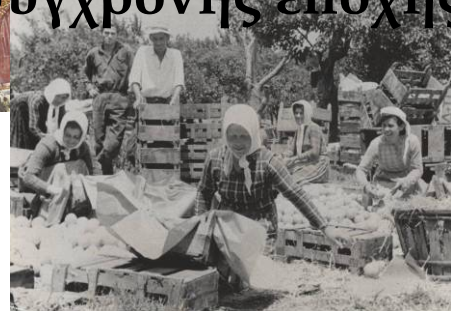

Εργαστήριο Γνώσης & Ευφυούς Πληροφορικής
Τμήμα Τεχνολογίας Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ

INTERREG IIIA ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ 2000-2006

Η Εικόνα της Μητέρας μεταξύ παράδοσης και σύγχρονης εποχής

Έρευνα - Σύνταξη - Επιμέλεια Μελετών

Ανδριανή Οικονόμου
Φιλολόγος

Ελένη Μπαλάσκα
Ιστορικός-Αρχαιολόγος

Χρυσόστομος Στύλιος
Επικ. Καθηγητής Τ.Ε.Ι. Ηπείρου - Επιστ. Υπευθ. Έργου

ΑΡΤΑ
Μάρτιος 2007 - Απρίλιος 2008

φωτογραφίες:

από πάνω προς τα κάτω:

1940-1944: «Κι οι μάνες τα κοφτά γκρεμνά σαν Παναγιές τ' ανέβαιναν... κι ανηφορίζαν στη γραμμή, όσο που μες στα σύννεφα χάνονταν ορθομέτωπες η μιά πίσω απ' την άλλη». (Νικ. Βρεττάκος)

φωτογραφία από τη συλλογή του Ιστορικού Μουσείου Άρτας

Πλατυτέρα των Ουρανών, μεταξύ ουρανού και γης.

Παράσταση από τον Ι. Ν. Υπαπαντής Λεπιανών Άρτας

Οι ηπειρώτισσες της υπαίθρου πρωτοστατούν στις αγροτικές ασχολίες

φωτογραφία από τη συλλογή του Λαογραφικού Μουσείου Πέτα Άρτας

Ιστορικό Μελετών

Οι παρούσες μελέτες υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG IIIA Ελλάδα-Ιταλία 2000-2006, Πρόγραμμα Παρέμβασης 11, Άξονας Προτεραιότητας 003 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ, Μέτρο 002: «Προώθηση, Αναπαλαιώση και Αξιοποίηση της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς κοινού ενδιαφέροντος» και αποτελεί τμήμα του Έργου με τίτλο: «Η Εικόνα της Μητέρας μεταξύ παράδοσης και σύγχρονης εποχής», το οποίο επικεντρώνεται σε περιοχές που παραδοσιακά συνδέονται μεταξύ τους με εμπορικές σχέσεις και συνεργασίες οικονομικο-κοινωνικού τύπου: Απουλία της Ιταλίας, Ιόνια Νησιά, Αχαΐα και Ήπειρος στην Ελλάδα.

Κεντρικό θέμα του Έργου είναι η Γυναίκα και ο ρόλος της στην κοινωνική και οικονομική ζωή των περιοχών αναφοράς, καθώς και η μορφή της Παναγίας, η οποία αποτελεί κοινό σημείο αναφοράς των δύο πλευρών της Αδριατικής θάλασσας.

Για τις μελέτες που αφορούν την περιοχή έρευνας που έχει αναλάβει το Εργαστήριο Γνώσης & Ευφυούς Πληροφορικής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, απαιτήθηκε η μελέτη έργων, άρθρων, μονογραφιών διακεκριμένων επιστημόνων, Ελλήνων και ξένων, από τα Ελληνικά, τα Αγγλικά και τα Γαλλικά, υλικού που προήλθε από το διαδίκτυο, από επισκέψεις σε ερευνητικά κέντρα της Ακαδημίας Αθηνών [Κέντρο Ερεύνων Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού (ΚΕΜΝΕ), Κέντρο Ερεύνων της Ελληνικής Λαογραφίας (ΚΕΕΛ), Κέντρο Ερεύνων της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού (ΚΕΙΝΕ), Κέντρο Έρευνας της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης (ΚΕΒΜΤ), Κέντρο Ερεύνων της Ελληνικής και Λατινικής Γραμματείας (πρώην ΚΕΕΕΣ)], σε βιβλιοθήκες (Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, Μουσικοφιλολογικού Συλλόγου Άρτας «Ο ΣΚΟΥΦΑΣ», Ιωαννίνων, Ακαδημίας Αθηνών, Κ.Ε.Θ.Ι.), αλλά και επιτόπια έρευνα και συνεντεύξεις ή συζητήσεις με σκοπό τον εμπλουτισμό του υλικού με την άμεση μαρτυρία που στη συγκεκριμένη περίπτωση θεωρήσαμε ότι έχει μεγάλο σημασιακό βάρος και αποτελεί τη ζωντανή ιστορία των γυναικείων μορφών της περιοχής.

Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκε αυθεντικό φωτογραφικό υλικό και χάρτες που αποτελούν οργανικό μέρος του συνολικού ερευνητικού αποτελέσματος, καθώς αποδίδουν παραστατικά τα παρουσιαζόμενα στο συνθετικό κείμενο στοιχεία.

Η κατηγοριοποίηση των ερευνητικών δεδομένων έγινε με βάση δύο άξονες: το θεματικό και το χρονολογικό.

Η μετάφραση των κειμένων των μελετών στην αγγλική έγινε από τον Ιωάννη Μπόσομο, καθηγητή Αγγλικής γλώσσας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε για τη συμβολή τους στη συγκέντρωση του υλικού των μελετών: τον κ. Αριστείδη Σχισμένο για τις συμβουλές του στο ξεκίνημα της έρευνας· τον Πατέρα Δημήτριο Αθανασίου, της Ιεράς Μητροπόλεως Άρτας, ο οποίος μας παραχώρησε στοιχεία από προσωπική του έρευνα· την Ηγουμένη της Ι. Μ. Κάτω Παναγιάς Άρτας, Χαριτίνη, για τη ζεστή υποδοχή της και την όμορφη συζήτηση που είχαμε· τις μοναχές των Ι. Μ. Κάτω Παναγιάς και Θεοτοκίου Άρτας για τις πληροφορίες και την ξενάγηση στις Μονές· τον ιερέα της μονής Χρυσοσηλιώτισσας, παπα-Γαλάνη, που μας άνοιξε τη Μονή και μας μίλησε για όσα άλλαξαν και για όσα έχουν μείνει ίδια· τον Πατέρα Ευστάθιο Καλταπανίδη, της Ιεράς Μητροπόλεως Παραμυθιάς, Φιλιατών, Γηρομερίου και Πάργας, για τις διευκρινήσεις του· την αιγύπτια ζωγράφο Sally Kamel, η οποία μας παραχώρησε φωτογραφία του πίνακά της με θέμα το Γεφύρι της Άρτας· την κα Ανθή Αγγέλη, αρχαιολόγο και Προϊσταμένη του Αρχαιολογικού Μουσείου Άρτας, και τον αρχαιολόγο Αθανάσιο Αρκουμάνη, για τις πληροφορίες που μας έδωσαν και την ξενάγηση στη συλλογή του Μουσείου, και γενικά τη ΛΓ' Εφορεία Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων Πρέβεζας-Άρτας, η οποία μας παραχώρησε τις φωτογραφίες δύο αρχαίων αγγείων που προέρχονται από τη συλλογή του Αρχαιολογικού Μουσείου Άρτας, οι οποίες δημοσιεύονται για πρώτη φορά στα πλαίσια των μελετών μας· τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσικοφιλολογικού Συλλόγου Άρτας «Ο ΣΚΟΥΦΑΣ» που έδωσαν την έγκρισή τους για δημοσίευση φωτογραφίας που εκτίθεται στη βιτρίνα Β' Παγκοσμίου Πολέμου στο Ιστορικό Μουσείο Άρτας.

Ευχαριστούμε, επίσης, τις κυρίες Αικατερίνη Νάση, Μαριγούλα Χουλιάρη, Βασιλική Μπούρη και Ζωίτσα Σαμαρτζή, και τον κ. Κωνσταντίνο Τσίντζα για τις προφορικές μαρτυρίες τους· την κυρία Μαρία Ζήκου για τη συνέντευξη μαζί της· τις κυρίες Γεωργία Σιόντη και Σοφία Παπαρούνα, υπεύθυνες των Ταπητουργικών Σχολών του ΕΟΜΜΕΧ Φιλιπιάδας και Κερασώνα Πρεβέζης, αντίστοιχα, για τις προφορικές συνεντεύξεις και τις πληροφορίες που μας έδωσαν, καθώς και τις υπεύθυνες των υπόλοιπων ταπητουργικών σχολών με τις οποίες ήρθαμε σε τηλεφωνική επικοινωνία.

Ευχαριστούμε για την παραχώρηση φωτογραφικού υλικού τις κυρίες Αργυρώ Γιαννάκη και Βασιλική Σαμαρτζή, τον κ. Θεόδωρο Φώτη, υπεύθυνο του Λαογραφικού Μουσείου Πέτα Άρτας, και το Λαογραφικό Μουσείο Ροδαυγής.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τους: Ειρήνη Σαμαρτζή (Θεολόγο) και Απόστολο Παπαποστόλου (καθηγητή Γαλλικής Φιλολογίας) για τη συμμετοχή τους στην έρευνα κατά το διάστημα Ιούνιος-Σεπτέμβριος 2007 και το φωτογραφικό υλικό που συγκέντρωσαν στα οδοιπορικά τους στην Ήπειρο των γυναικών, το οποίο και μας παραχώρησαν.

Ευχαριστούμε, τέλος, την ιταλίδα υπεύθυνη του Έργου, Katia Rizzello, για τη βοήθειά της στην εύρεση και αποστολή ενός σημαντικού για την εργασία μας άρθρου που στάθηκε αδύνατον να εντοπίσουμε στην Ελλάδα.